

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Nr 3

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Redaktion: Styrningsgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.

Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1942

24 årgången

Brandförsvarsutredningens betänkande.

Inledning.

På förslag av statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet beslöt Kungl. Maj:t den 21 mars 1941 bemyndiga departementschefen att tillkalla högst sju sakkunniga för att inom nämnda departement biträda med verkställande av en utredning rörande lämpliga åtgärder för stärkande av rikets brandförsvar samt avgiva de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Jämlikt detta bemyndigande tillsattes sakkunniga den 1 april samma år och antogo benämningen *brandförsvarsutredningen*. Ordförande blev landshövdingen Ola Jeppson. Sedan denne avlidit utsågs den 1 juli till ordförande landshövdingen A. E. Rodhe, vice ordförande i Svenska Brandkärernas Riksförbund. Övriga sakkunniga hava varit brandchefen H. Forsman, civilingenjören T. Gustafsson, brandinspektören K. A.

Janzon, länsjägmästaren S. Lindroth, riksdagsmannen Viktor Mattsson och civilingenjören A. Nylander med hovrättsfiskalen Bengt Petri som sekreterare.

De sakkunniga hava nu avgivit sitt betänkande, vilket för alla brandförsvarets män i vårt land bör vara av intresse. Ordet "brandförsvar" innefattar därvid såsom i betänkandet anges, såväl förebyggande brandskydd som eldsläckningsväsen.

I inledningskapitlet återgives statsrådets motivering för de sakkunnigas tillkallande, som förut omnämnts i denna tidskrift. Här efter följer en kortare historisk återblick över brandväsendets utveckling från medeltiden intill nuvarande tid. Det framhålls att det snabba framåtskridandet under de senaste åren icke alltid återspeglas i olika lagar och förordningar. Det har fastmer i hög grad

varit beroende av andra faktorer såsom motorteknikens raska fram-marsch och släckningsredskapens fullkomnande i övrigt. Yrkesbrand-kårer hava tillkommit i allt flera städer och utgjort kärnstyrkan i rikets brandförsvaret. Men samtidigt hava också arbetsuppgifterna ö-kats genom tillkomsten av nya brandrisker och nya problem.

Det gagnande brandskyddsarbe-te, som utförts av frivilliga sam-manslutningar och av enskilda framhålls även. För brandförsä-kringsinrättningarnas och Svenska Brandskyddsföreningens värdefulla insatser redogöres, liksom även för den storartade verksamhet, som av Svenska Brandkårens Riksför-bund genomförts för landsbygden-s brandförsvaret.

Förslag till brandlag och brandstadga.

I den allmänna motiveringen framhålls att åtgärder för brand-försvarets stärkande äro erforder-liga av huvudsakligen två skäl, dels de stora värden, som årligen för-störas genom brand, dels de nya uppgifter, som tillkomma genom luftskyddets krav. Särskilt nödvändigt är det att under rådande kristid för brand skydda oersättli-ga varor och betydelsefulla indu-strier. Det påvisas att brandska-dorna, som under normala år upp-gått till mellan 30 å 40 miljoner kronor, under år 1940 stigit till 60 miljoner.

De framlagda författningsförsla-gen utgöras av brandlag och brand-stadga samt förslag till vissa änd-ringar i nu gällande författningar, som avse brandförsvaret. I försla-get till brandlag ha upptagits cen-trala regler rörande kommunernas och de enskilda medborgarnas skyl-digheter med avseende å brandför-svaret. De föreskrifter, som mera i detalj utgöra brandlagens be-stämmelser, ha sammanförts i brandstadgan.

De förslag, som utredningen framlägger kunna sammanfattas i följande huvudpunkter.

1. *Icke blott städer och därmed likställda samhällen åläggas en o-villkorlig skyldighet att vidmakt-hålla ett brandförsvaret.*

Enligt nu gällande föreskrifter skall avdelning I brandstadgan tillämpas i städer och därmed jämförliga samhällen samt avdelning II å de områden av landsbygden, beträffande vilka särskilt förord-nande givits om brandstadgans tillämpning. Förordnande härom har givits endast i fråga om cirka 225 områden. Till jämförelse nämnes att i vårt land finnas ett par tu-sen tätbebyggda orter.

Utredningen framhåller, att brandskadefrekvensen på lands-bygden är omfattande. Under tio-årsperioden 1930—1939, då de ut-betalade brandskadeersättningarna uppgingo till sammanlagt omkring 315 miljoner kronor, drabbade så-lunda icke mindre än 60 % av ska-dorna den egentliga landsbygden. Vidare angives för olika slag av risker medelskadeprocenten, d. v. s. skadan i förhållande till det brand-skadade föremålets värde före branden i medeltal. Den har under 15-årsperioden 1922—1936 för trä-byggnader hänförliga till civilris-ker (alltså ej industririsiker) i stä-der, köpingar och municipalsam-hällen varit 29 % under det att motsvarande procent för lands-bygden för nedan angivna fall va-rit:

Ej lantbruksrisker, hårda tak 45 %, ej lantbruksrisker veka tak (spån- eller halmtak etc.) 62 %, lantbruksrisker 78 %.

Brandriskerna inom lantgårdar-na äro numera väsentligt större än förr, sedan lantbruket mer och mer industrialiserats genom användning av traktorer, brännoljemotorer, e-lektriska anläggningar m. m. Med hänsyn till dessa stora brandska-dor har under innevarande sekel

upprepede förslag framkommit att landsbygden skulle erhålla en obligatorisk brandorganisation.

Utredningen föreslår nu att varje kommun skall uppsätta och vidmakthålla ett brandförsvaret, som kan anses tillfredsställa skäligen anspråk på trygghet mot skada av brand.

En förbättring av brandförsvaret å landsbygden bör i främsta rummet taga sikte på det förebyggande brandskyddet, men även å släckningsväsendet bör ägnas uppmärksamhet. Den frivilliga brandkårsrörelsens värdefulla insatser på detta område vitsordas, men det framhålles att brandkårsföreningarnas tillgångar ofta äro o-tillräckliga för sitt syfte.

Ett effektivt brandförsvaret å landsbygden kräver därför enligt utredningens mening att kommunerna åläggas tillse att såväl släckningsväsendet som det förebyggande brandskyddet äro ordnade på ett betryggande sätt. Principiellt bör därför i varje kommun finnas brandchef och brandkår samt erforderlig materiel för brandsläckning m. m., varjämte brandsyn bör hållas och sotning verkställas. Givet är emellertid, att samma fordringar som i dessa avseenden ställas på städer och andra tätbebyggda samhällen icke kunna gälla landskommunerna. Det tillkommer länsstyrelsen att avgöra i vad mån brandförsvaret i viss kommun är "skäligen" eller icke.

I förslaget anges att kommuner kunna bilda kommunalförbund för handhavande av brandförsvaret. Ett dylikt kommunalförbund bör i detta hänseende betraktas såsom en "storkommun", som med avseende å brandlagens tillämpning bör anses såsom en enda kommun, varigenom överorganisation undvikes och de olika kommunernas kostnader bliva mindre. Möjlighet finnes även för kommun att själv ombesörja t. ex. brandsyn och

sotning, vattentillgång o. s. v. men förena sig med annan kommun om brandstyrka.

2. Skogsbrandförsvaret samordnas med brandförsvaret i övrigt.

Enligt nu gällande bestämmelser är skogsbrandförsvaret organisatoriskt sett skilt från brandväsendet i övrigt. Delvis är detta beroende på att annat brandskydd icke finnes ordnat i ett flertal landskommuner. Enligt utredningens uppfattning kommer emellertid denna fråga i ett annat läge om en brandorganisation omfattande alla kommuner genomföres. Med hänsyn till att de båda organisationerna i många avseenden fylla likartade och delvis samma uppgifter samt till att delvis samma personal måste utnyttjas för dem båda ter sig en samordning som en lämplig och naturlig åtgärd. Det erinras om att det blivit allt vanligare — åtminstone i södra och mellersta Sverige — att brandkår anlitas för skogsbrandsläckning och att det ofta inträffat att brandkår självständigt släckt skogsbrand utan anlitan av skogsbrandorganisationen. Enär nuvarande skogsorganisation fungerat väl har praktiskt taget varje stadgande i skogselslagen med oförändrat innehåll överflyttats till nu föreslagna författningen. Huvudsakliga skillnaden är att brandfogden såsom tjänstegrenschef sorterar under brandchefen.

3. En riksbrandinspektör samt länsbrandinspektörer tillsätts. Härutöver kunna finnas särskilda länsinspektörer för skogsbrandförsvaret.

Kungl. Maj:ts behov av brandteknisk sakkunskap tillgodoses för närvarande av luftskyddsinspektionen samt av Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkårrernas Riksförbund. Dessa institutioners gagnarika verksamhet vits-

ordas men det anses i alla fall ofrånkomligt att en central statlig brandinspektion med riksbrandinspektör som chef inrättas för att öva tillsyn över brandförsvaret inom riket.

Riksbrandinspektören skulle hava i huvudsak följande uppgifter:

att förskaffa sig en såvitt möjligt fullständig och allsidig kännedom om brandförsvaret i riket, skogsbrandförsvaret däri inbegripet,

att med uppmärksamhet följa brandteknikens utveckling i teori och praktik såväl i Sverige som i utlandet,

att besvara remisser från Kungl. Maj:t i alla frågor, som angå rikets brandförsvaret,

att granska förslag till brandordningar eller ändringar däri,

att verka för enhetlighet i frågor om brandförsvarets organisation i olika delar av landet,

att verka för standardisering av brandmateriel,

att om brister i brandförsvaret upptäckas, anmäla förhållandet hos vederhörande länsstyrelse, samt

att i övrigt till Konungen göra de framställningar till förbättring av brandförsvaret, vilka kunna befinnas nödiga.

Av största vikt är att riksbrandinspektören från början träder i nära samband med de frivilliga organisationerna på brandväsendets område samt med luftskyddsinspektionen och andra statliga myndigheter. Utredningen förutsätter sålunda, att den verksamhet, som bedrivs av Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandkärernas Riksförbund m. fl. frivilliga organisationer skall fortsättas. Inspektören skall vara en rådgivande instans, icke en förvaltande myndighet. Han skall icke hava rätt att själv ingripa mot brandchefer eller andra, utan skall, om missförhållanden upptäckas, göra anmälan

därom till vederhörande länsstyrelse. Riksbrandinspektören biträdes av assistent.

Med hänsyn till att den föreslagna brandorganisationen kommer att väsentligt öka länsstyrelsernas arbetsuppgifter med avseende å brandförsvaret föreslås att en länsbrandinspektör såsom sakkunnigt biträde ställes till länsstyrelsens förfogande.

Denne skulle bl. a. hava till uppgift

att biträda länsstyrelsen vid handläggande av sådana ärenden, där särskild brandteknisk sakkunskap är av behovet påkallad, därvid särskilt märkes granskning av brandordningar,

att bistå kommunerna inom länet med råd i frågor rörande brandförsvarets ordnande,

att verkställa inspektioner av brandkärorna i länet,

att såsom länsstyrelsens representant organisera samarbete med länets brandkårsförbund eller annan sammanslutning med samma syfte i avsikt att höja utbildningen hos länets brandkärer,

att organisera samverkan mellan länets brandkärer,

att ur brandförvarssynpunkt inspektera industrier och andra anläggningar,

att med avseende å det förebyggande brandskyddet följa tillkomsten av nya brandrisker och med hänsyn till dessa föreslå länsstyrelsen sådana förändringar i viss orts brandförsvaret, som förhållandena kunna betinga, samt

att om särskild länsinspektör för skogsbrandförsvaret icke är utsedd, utöva tillsyn över skogsbrandväsendet.

Länsbrandinspektörens uppgifter skulle alltså icke sammanfalla med brandkonsulentens. Den senare skulle liksom hittills organisera och öva brandkärer, under det att länsbrandinspektören skulle utöva till-

syn i allmänhet över brandförsvaret inom länet. Utredningen framhåller vikten av att det frivilliga, ideella brandkårsarbetet alltjämt fortgår och att Svenska Brandkärernas Riksförbund fortsätter sin framgångsrika verksamhet särskilt ifråga om att bilda och öva brandkårer på landsbygden.

Befattningen såsom länsbrandinspektör skall vara bisyssla. De nuvarande länsskogsbrandcheferna skulle åtminstone i landets nordliga delar t. v. bibehållas.

4. *I varje kommun eller för brandförsvaret bildat kommunalförbund skall finnas en brandstyrka (yrkesbrandkår, borgarbrandkår eller frivillig brandkår). Kommun kan dock av länsstyrelsen erhålla befrielse från nämnda skyldighet, därest kommunen träffat avtal om släckningshjälp från kommunal eller frivillig brandkår i annan kommun.*

Beträffande stad skilja sig de föreslagna bestämmelserna från nu gällande i huvudsak därigenom att i stället för allmän brandkår skall finnas reservstyrka. Med hänsyn till att även en slagkraftig brandkår under svåra förhållanden kan behöva förstärkning, är reservstyrkan obligatorisk. Den kan antingen utgöras av enligt tjänsteplikt uttagna lämpliga personer eller av frivillig brandkår. Med stad likställes köping samt då länsstyrelsen så förordnar genom beslut, som skall underställas Konungens prövning, även annan tätare befolkad ort, som då skall utgöra municipal-samhälle.

Ny är bestämmelsen att i annan kommun än stad och därmed likställd skall finnas borgarbrandkår eller sådan frivillig brandkår, som enligt avtal är skyldig att verkställa brandsläckning inom kommunen. Kommun kan emellertid av länsstyrelsen erhålla befrielse från denna förpliktelse om avtal om

släckningshjälp träffas med kommunal eller frivillig brandkår i annan kommun. Den möjligheten står även öppen för kommunerna att bilda kommunalförbund för brandförsvarets ordnande.

Några allmänna grunder för brandstyrkans storlek äro icke angivna. Dylika bestämmelser äro i stället avsedda att införas i de olika brandordningarna. Genom tillsättande av riksbrandinspektör och länsbrandinspektörer finnes möjlighet att tillse att brandförsvaret i de olika orterna blir ordnat på tillfredsställande sätt.

5. *I varje kommun (kommunalförbund) skall finnas brandchef, samt om länsstyrelsen prövar så vara erforderligt, brandfogde, vilken såsom brandchefens tjänstegrenscheff skall handhava den närmaste ledningen av skogsbrandförsvaret. Brandchefens ställning stärkes i åtskilliga avseenden.*

I och med att skogsbrandförsvaret samordnas med brandförsvaret i övrigt är erforderligt att även befälsförhållanden regleras. I södra och mellersta Sverige, där talrika vägförbindelser i regel finnas och personal och brandsläckningsmateriel lätt kunna framföras, inträffar ofta att skogsbränder snabbt släckas genom ingripande av brandkår. Utredningen har därför tänkt sig att i vissa kommuner brandchefen skulle kunna handhava skogsbrandförsvaret utan biträde av brandfogde. I de fall där brandfogde tillsättes skulle denne för vinnande av enhetlighet i organisationen såsom tjänstegrenscheff underställas brandchefen. I de skogrika nordliga länen, där skogsbrandförsvaret är av särskild vikt, torde det ofta vara lämpligt att en skogssakkunnig person utses till brandchef. Om denne icke önskar taga befattning med detaljerna rörande bygdeförsvaret, kan detta närmast anförtros åt en vice

brandchef. På här föreslaget sätt torde alla rimliga önskemål i detta hänseende bliva tillgodosedda.

6. *Brandchef, vice brandchef, brandfogde och vice brandfogde utses av den kommunala myndighet, som förvaltar brandförsvarets angelägenheter. Myndighetens beslut skall underställas länsstyrelsen.*

Brandchef och vice brandchef skola liksom nu utses av den förvaltande myndigheten inom kommunen, d. v. s. brandstyrelse eller motsvarande. För vinnande av enhetlighet överflyttas val av brandfogde och vice brandfogde från den beslutande till den förvaltande myndigheten inom kommunen.

Enär länsstyrelsen har att öva tillsyn över brandförsvaret föreslås att valen skola underställas denna myndighet. Därest länsstyrelsen finner den utsedde lämplig och icke särskilda skäl annat föranleda, skall den utsedde av länsstyrelsen förordnas. Dessa befattningshavare må under löpande tjänstetid av samma myndighet skiljas från sin befattning, om de befinnas olämpliga för densamma.

Övriga brandbefälsposter tillsätts av den förvaltande myndigheten. Brandman vid yrkes- och borgarbrandkår antages av brandchefen. Tjänstepliktig personal uttages i städer och därmed jämförliga samhällen av brandchefen, på landsbygden av den förvaltande myndigheten eller på dess uppdrag av brandchefen.

Med hänsyn till nödvändigheten att främja brandförsvarets effektivitet har utredningen föreslagit att endast vissa personer skulle äga rätt att avsäga sig uppdrag att vara brandchef, vice brandchef, brandfogde och vice brandfogde, nämligen

a) ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget,

b) den, som uppnått 60 års ålder,

c) den som eljest uppgiver godtagbart hinder eller

d) den, som under de fyra senaste åren tjänstgjort såsom brandchef, vice brandchef, brandfogde eller vice brandfogde.

Denna föreskrift gäller icke uppdrag att vara brandchef eller vice brandchef vid yrkesbrandkår.

För brandbefålet äro kompetensföreskrifter föreslagna i överensstämmelse med brandskoleutredningens förslag. På landsbygden skall sålunda brandchef, om ej länsstyrelsen annorlunda förordnar, hava genomgått brandchefskurs kategori III eller annan kurs för brandpersonal vid statens brandskola. Förstnämnda kurs omfattar tre veckors utbildning som i regel är förlagd till yrkesbrandkår i vederbörande län.

Enligt brandskoleutredningens förslag skulle kompetensföreskrifterna icke träda i kraft förrän brandskolan under någon tid varit i verksamhet. Brandskoleutredningen anförde vidare att kompetensföreskrifterna icke borde försämrade de personers ställning, som redan innehade eller under den närmaste tiden erhöle befattningar, som berördes av kompetensföreskrifterna. Dessa personer borde därför icke omfattas av de föreslagna stadgandena. De borde sålunda icke blott äga att behålla de befattningar, som de före ikraftträdandet av stadgandena innehade, utan borde även vara berättigade att efter denna tidpunkt erhålla andra befattningar inom brandväsendet.

I överensstämmelse med den sålunda uttalade uppfattningen, som brandförsvarsutredningen biträder, föreslås nu, att kompetensföreskrifterna skola träda i kraft tre år senare än brandstadgan i övrigt. Kompetensföreskrifterna skola icke äga tillämpning å person, som

före sistnämnda tidpunkt erhållit befattning såsom brandbefäl.

För brandförsvarets effektivitet är av synnerlig vikt att brandpersonalen erhåller skäligen gottgörelse för sitt arbete.

Med hänsyn härtill böra enligt utredningens mening regler härom intagas i lagen. Sålunda föreskrives att kommun är pliktig att skäligen avlöna brandchef och vice brandchef samt i övrigt personal tillhörande yrkesbrandkår, ävensom till borgarbrandkår hörande personal, därest denna icke förbundit sig till tjänstgöring utan ersättning. I fråga om personal tillhörande reservstyrka har föreskrivits, att skäligen ersättning skall av kommunen utbetalas för deltagande i brandsläckning och därmed sammanhängande arbeten. För övning skall enligt utredningens förslag ersättning icke utgå till medlem av reservstyrka.

Enligt nu gällande bestämmelser äger brandrote rätt men icke skyldighet att avlöna brandfogde och vice brandfogde, en bestämmelse som emellertid icke befunnits gagnelig för skogsbrandförsvaret. De för uppdraget mest lämpliga personerna hava nämligen ofta icke velat åtaga sig dessa uppdrag, emedan ersättningen varit alltför ringa eller ingen. Nu föreslås därför skyldighet för kommunerna att giva brandfogde och vice brandfogde skäligen gottgörelse för det med uppdraget förenade arbetet. Gottgörelsen bör avse organisation av skogsbrandförsvaret, arbete med anskaffning och tillsyn av materielen, skrivgöromål o. s. v. För deltagande i släckningsarbetet bör liksom hittills, särskild ersättning kunna utgå av statsmedel. Kommun är även skyldig att giva brandfogde och vice brandfogde gottgörelse för deltagande i sådan utbildningskurs i skogsbrandsläckning, som anordnas inom länet.

Om beslut, som kommun fattar

beträffande avlöning eller eljest angående brandförsvarets organisation, skall anmälan göras hos länsstyrelsen. Denna myndighet har alltså möjlighet att påfordra rättelse i de fall, då detta befinnes erforderligt.

7. Regler givas om eldsläckningshjälp kommuner emellan.

Dylik släckningshjälp lämnas redan nu i stor utsträckning. I en del fall hava emellertid svårigheter uppstått, varigenom brandstyrkas ingripande förhindrats eller blivit fördröjd. Därför föreslås nu, att om brand av större omfattning uppstår eller fara för sådan är för handen, äger brandchefen begära släckningshjälp från annan kommun, som då är skyldig lämna sådan hjälp i den utsträckning brandchefen i sistnämnda kommun anser möjligt utan att säkerheten därstädes äventyras. Genom detta förfaringsätt torde största möjliga snabbhet vid utryckningen kunna vinnas. Kostnaderna för dylik släckningshjälp lämnas av den hjälpsökande kommunen enligt taxa, som bör upprättas av riksbrandinspektören. Planläggning av ömsesidig släckningshjälp finnes redan ordnad i flera län. Utredningen föreslår nu att dylik organisation genomföres för landet i dess helhet. I särskild bilaga gives exempel på hur släckningshjälp är ordnad i Finland.

Då eldsläckningshjälp erhållits från annan ort skall den befälhavare, som erhållit hjälp utöva befälet där ej annat överenskommes. Sistnämnda fall kan tänkas inträffa om yrkesbrandkår lämnar släckningshjälp till landskommun, varvid befälhavare med högre utbildning och större erfarenhet lämpligen bör få taga ledningen av släckningsarbetet. Länsstyrelsen äger förordna särskild befälhavare, då brand tagit eller hotat taga större omfattning.

8. *Reglerna om brandtjänsteplikt utsträckas att gälla alla arbetsföra män och kvinnor mellan 16 och 70 år.*

Det har av ålder ansetts som en medborgerlig plikt att biträda vid släckning av brand. I det allmänna medvetandet torde denna plikt icke minst å landsbygden uppfattas som om den gällde alla personer, vilka kunna deltaga i brandsläckning och därmed sammanhängande arbete. Under nuvarande förhållanden, då en stor del av den manliga befolkningen är inkallad till militärtjänstgöring, är nödvändigare än någonsin att alla arbetsdugliga, då så är erforderligt, kunna uttagas till dylik verksamhet.

Det har ofta visat sig att kvinnornas insats kan vara mycket värdefull, t. ex. vid telefon- och förplägnadstjänst, vattenlangning, bevakning o. d.

Tjänsteplikten skall enligt föreliggande förslag omfatta alla arbetsföra män och kvinnor i åldrarna 16—70 år.

Vid brand i vistelseorten och i trakten däromkring är envar tjänstepliktig skyldig att på anmaning av den, som för befälet, biträda vid släckning och därmed sammanhängande arbeten.

Bland de tjänstepliktiga uttagas ett mindre antal för brandtjänst lämpliga personer att bilda en reservstyrka, som kommer att ersätta den allmänna brandkåren.

För att kunna fylla sin uppgift bör reservstyrkan övas årligen. Övningstidens längd avpassas efter förhållandena och må icke överstiga 15 timmar årligen.

9. *Brandsyn skall hållas och sotning verkställas i samtliga kommuner, alltså även å landsbygden. Sotning å landsbygden behöver dock icke verkställas av auktoriserad skorstensfejare.*

Bestämmelserna angående brandsynförrättningen hava gjorts me-

ra enhetliga än de nuvarande. Gången är följande. Om vid brandsyn upptäckes att fastighetsägare eller annan icke vidtagit vad på honom ankommer till förhindrande av elds uppkomst och spridning skall brandsynförrättaren meddela honom föreläggande att inom viss tid företaga rättelse. Har föreläggande givits skall på förut angiven tid efterbesiktning verkställas. Befinnes därvid föreläggandet icke vara fullgjort, skall anmälan göras hos länsstyrelsen, som må förelägga lämpligt vite. Befinnes vid brandsyn synnerlig fara för brand vara för handen åligger det synförrättaren att genast meddela föreskrift om omedelbar åtgärd för farans undanröjande.

Polismyndighetens befattning med brandsyn inskränkes till att lämna handräckning, om någon nekar synförrättare tillträde till byggnad o. d.

Enligt förslaget må i olikhet mot nu gällande bestämmelser jämväl brandmästare och brandförmän vara ordförande i brandsynenämnd.

Vissa undantagsbestämmelser för brandsyn kunna nu tillämpas i "stad med större folkmängd". Formuleringen är nu ändrad till "stad med yrkesbrandkår".

Förutom brandsyn kan i förebyggande syfte besiktning av byggnader, upplag o. d. förekomma. Sådant besiktning må förrättas av riksbrandinspektören, länsbrandinspektör och brandchef ävensom av annan därtill av länsstyrelsen förordnad person.

Beträffande sotning har utredningen tagit under omprövning, huruvida sotningen borde kommunaliseras eller icke. Denna undersökning har visat att för närvarande finnes endast en stad i riket med kommunalt sotningsväsen. Utredningen kan icke finna att fördelar för det allmänna skulle vinnas genom en kommunalisering av sot-

ningsväsendet. Erfarenheterna från de orter, där ett system av kommunalisering försökts, mana icke till efterföljd. Utredningen utgår därför ifrån att skorstensfejaren skall vara fri näringsutövare med monopolrätt.

Vad sotningsfristerna beträffar gäller för närvarande, att den tid, som må förflyta från en sotning till nästa icke får sättas längre än tre år. Nu föreslås att detta ändras till ett år. Förslag har framkommit att detaljerade regler om sotningsfrister skulle intagas i brandstadgan. Enligt utredningens mening är emellertid detta en angelägenhet, som med hänsyn till lokala förhållanden bör intagas i ortens brandordning.

För att vinna godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt fordras att med godkända vitsord hava genomgått kurs för

skorstonsfejaremästare vid statens brandskola. Denna föreskrift föreslås äga tillämpning först tre år efter brandstadgans ikraftträdande. Kompetensföreskrifterna skola icke äga tillämpning å person, som före sistnämnda tidpunkt vunnit godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt.

Vad landsbygden beträffar torde för de flesta landsbygdssamhällen, för vilka brandstadgans avdelning II tillämpas, den föreskriften gälla, att sotning därstädes får verkställas endast av auktoriserad skorstensfejare. I förslaget föreskrives icke att sotning å landsbygden skall utföras på detta sätt, men utredningen framhåller önskvärdheten av att så sker i allt större utsträckning. I brandordning bör bestämmelsen härom intagas för ort, där detta befinner sig erforderligt.

Ekonomiska frågor.

Vissa statsbidrag utgå till landskommunernas engångskostnader för försvaret.

Engångskostnader.

Utredningens förslag torde medföra mera avsevärda engångsutgifter endast för de landskommuner, som icke redan organiserat ett betryggande brandförsvaret.

Enligt preliminära uppgifter torde omkring 900 brandkårer behöva nyuppsättas för att brandförsvaret å landsbygden skall kunna bli tillfredsställande ordnat. Den totala kostnaden för nyuppsättning av en brandkår å landsbygden lär enligt beräkningar, som verkställts av luftskyddsinspektionen, kunna uppskattas till omkring 9,300 kronor. Av dessa kostnader belöpa sig 3,500 kronor å motorspruta, 3,600 kronor å slang och omkring 2,200 kronor å övrig materiel. I kostnadsberäkningen ingå icke utgifter

för byggande av brandstation eller anläggande av branddammar.

Statsmakterna ha under de senaste åren beviljat sammanlagt 3,660,000 kronor till bidrag till inköp av motorsprutor åt vissa kommuner. Kommun, som erhållit understöd av skatteutjämningsmedel har erhållit brandspruta kostnadsfritt. Beträffande annan kommun har föreskrivits att kommunen skulle för sprutan erlagga ett belopp, som motsvarar en höjning av kommunalskatten med 5 öre pr skattekrone.

Enligt av luftskyddsinspektionen verkställda beräkningar skulle, när nu anslagna medel förbrukats, erfordras ytterligare anslag för inköp av 300 motorsprutor för att behövet av sådana sprutor i kommunerna skulle bli tillgodosett. Medel härtill bör enligt utredningens mening anvisas för disposition enligt hittills gällande grunder.

Enligt utredningens mening bör statsbidrag även utgå för inköp av slang till de brandkärer, som behöva nyuppsättas. Slangpriset pr meter för 63 mm slang var före nu rådande kris omkring kr. 2:30, men har för närvarande stigit till omkring kr. 7:10 pr m. Utredningen föreslår att kommunerna skola bestrida kostnaden för förkrigspriset under det att återstoden — 75 % — utgår av statsmedel. För varje nyuppsatt brandkår beräknas 500 m. slang.

Utredningen har övervägt att föreslå retroaktiva bidrag för redan inköpt slang ävensom bidrag till inköp av slang för nybildade kårer, som ännu icke inköpt slang, men anser sig av praktiska och principiella skäl icke kunna förorda detta.

Vad vattenförsörjningen beträffar förordar utredningen att kr. 2,000,000: — anvisas till bidrag åt kommuner m. fl. för utförande av branddammar och brandbrunnar m. m.

Årliga kostnader.

Vissa årliga statsanslag föreslås bl. a. till Svenska Brandkärernas Riksförbund. Beträffande detta bidrag framhålles att länsförbunden i många fall kämpa med ekonomiska svårigheter. Medel erhållas genom understöd från försäkringsinrättningar, sparbanker o. s. v. samt i viss utsträckning från kommunerna. Mycket ofta äro emellertid dessa medel otillräckliga. Även om

den nu föreslagna organisationen av brandförsvaret genomföres, är konsulentverksamheten av central betydelse och får ökad omfattning, om ett stort antal nya kårer tillkomma. För denna verksamhet föreslås därför ett årligt statsbidrag av 25,000 kronor. Anslaget till Riksförbundets centrala organisation höjes från 2,000 till 5,000 kr. Därest de av utredningen framlagda förslagen vinna gillande skulle statsverkets årliga utgifter för brandförsvaret utgöra omkring kr. 433,700: —.

Inom utredningen har övervägts, huruvida icke staten borde lämna bidrag till kommunernas årliga kostnader för brandförsvaret. Med hänvisning till att av brandförsvaret vållad ökad skattebörd i mera skattetyngda kommuner i viss omfattning kompenseras genom understöd av skatteutjämningsmedel, har emellertid utredningen icke kunnat biträda ett dylikt förslag.

Till betänkandet äro fogade tvenne reservationer.

Sålunda föreslår biträdande länsjägmästaren S. Lindroth att skogsbrandförsvaret och övrigt försvar organiseras var för sig i Norrland, Dalarna och Värmland, men samordnas i övriga delar av landet.

Riksdagsmannen V. Mattsson och jägmästaren S. Lindroth föreslå att landskommunerna erhålla icke blott de av utredningen föreslagna statsbidragen utan även bidrag därutöver med högst tre fjärdedelar av den årliga kostnaden för brandförsvaret.

Övriga författningsförslag.

Förslag till ändrade grunder för ersättning vid skogsbrandsläckning. (Sv. F. nr 744/1938.)

I till Konungen ställd skrivelse i juni 1941 har Svenska Brandkärernas Riksförbund föreslagit vissa

ändringar i berörda hänseende. Redogörelse härför har förut varit införd i denna tidskrift.

Vid övervägande av denna fråga har utredningen funnit skäl tala för det av Riksförbundet framställda förslaget om ersättning efter två timmars arbete vid skogs-

brandsläckning och tillstyrker det-
samma.

Vidare föreslår utredningen att i § 6 av nämnda kungörelse uttrycket "kommunal eller därmed jämförlig brandkår" utbytes mot "kommunal brandkår eller frivillig brandkår, som enligt avtal är skyldig att lämna kommun eldsläckningshjälp". Vidare bör paragrafens sista ord "samhället" utbytas mot "kommunen".

*Förslag angående skydd
för brandtelegrafanlägg-
ningar.*

Utredningen föreslår att varje brandtelegrafanläggning, som till-

hör yrkesbrandkår, borgarbrand-
kår eller frivillig brandkår skall
åtnjuta samma skydd, som jämlikt
strafflagen tillkommer statens te-
legrafanläggning.

*Övriga föreslagna författnings-
ändringar* äro huvudsakligen av
formell natur.

*

Brandförvarsutredningens be-
tänkande är nu för yttrande utsänt
på remiss till ett flertal myndig-
heter, brandskyddsorganisationer
m. fl.

H. Forssman.

Försäljning av

BRANDTELEGRAF

På grund av nybyggnad försäljer Nybro stad en äldre brandtelegraf av L. M. Ericssons visarsystem. Till densamma hör 11 st. brandskåp, 2 centralapparater, 1 Nife-batteri. Efter överenskommelse kan även anordningar för automatisk upp-
ringning å hos personal uppsatta larmklockor ingå i ev. köp.

Hänvändelse till brandstyrelsen, telefon Nybro 230 eller brandchefn, telefon Nybro 305.

Nybro den 12 mars 1942.

BRANDCHEFEN.

ERFARENHET- ANSVAR

Sedan mer än 80 år ha
Jonsereds fabriker försett
det ständigt växande sven-
ska brandväsendet med

BRANDSLANGAR

Vi känna vårt ansvar inför brandmännen i
allt Sveriges land och skola icke lämna någon
möda ospard för att bibehålla det förtroende,
som genom årtionden kommit oss till del.

ÖVER 80 ÅRS ERFARENHET —
ALLTJÄMT ÖVERTRÄFFADE

Jonsereds

Företaget grundat 1833

Olika släckningsmetoder.

Av Curt Bergström.

Eldsläckningens taktik och genomförande.

(Forts. från 1/1942.)

Med eldsläckningens taktik menas läran om de olika tillväggångssätten vid vådelss bekämpande samt därav betingad användning av personal och redskap. (Läran om brandredskapens hanterande kallas eldsläckningens teknik.) Taktiken blir beroende av förhållandena på brandplatsen såsom eldens omfattning, eldhärdens beskaffenhet, risk för spridning genom farligt grannskap eller väderleksförhållanden m. m., personalens sterlek, utbildning och organisation och slutligen materiellens omfattning och slag samt vattentillgång. Man kan därför icke uppställa alltid gällande detaljföreskrifter för en släckning, då förhållandena sällan äro desamma vid olika tillfällen. Man måste handla med omdöme, eller som det brukar uttryckas: "Uppträdandet skall rätas efter det taktiska läget".

A. UTRYCKNING TILL BRANDPLATSEN.

Vid all hjälpverksamhet har snabbheten vid hjälpens lämnande den största betydelse. Vid eldfara blir dessutom skadans omfattning oproportionerligt stor i förhållande till dröjsmålet med försvarets insättande, genom att man så att säga har en levande kraft att arbeta mot. Det gäller därför att i görligaste mån nedbringa detta dröjsmål till ett minimum. Härför fordras framför allt en väl genomtänkt organisation.

Lämpligaste sättet att vid olika tider på dygnet upptäcka en utbruten brand och att meddela brand-

kären härom faller mera inom det organisatoriska området och förbigås därför här, liksom även sättet för personalens alarmerande.

Tiden för personalens samlande till spruthuset blir i regel ganska olika för en kasererad brandkår och för en icke kasererad. I senare fallet kan man icke vänta med första utryckningen, tills hela styrkan är samlad. Man kan ej veta, om alla ens uppfattat signalen. Som regel gäller därför, att när så stor styrka samlats, att *ett* fordon kan bemannas eller att något av personalen draget redskap kan transporteras, den *första* enheten bör utrycka. Efter hand utrycker enhet efter enhet till brandplatsen, när tillräcklig bemanning erhållits. Vid ett sådant fall bör skriftligt meddelande om eldstället lämnas i spruthuset, om ej stationsvakt finnes.

Som regel bör gälla, att alla skola samlas till brandstationen, där redskapen skola hämtas och adressen erhållas och där också lämpligen den personliga utrustningen bör förvaras. Man kan eljest befara, att personal till redskapens framförande saknas, att vederbörande befäl ej vet, vilken styrka, som finnes disponibel, varjämte en lämplig indelning försvåras. Befälsföringen på eldstället underlättas även i hög grad, om personalen är iförd uniform eller annat igenkänningstecken. — Endast i undantagsfall bör därför personalen begiva sig direkt till eldstället, såsom exempelvis, om någon skulle behöva springa förbi detsamma och ett ingripande med på platsen till-

gängliga redskap kan vara av värde.

För den kasererade brandkåren sker utryckningen vid larm med fordonen i förutbestämd ordning. För olika stadsdelar eller olika risker inom samhället liksom för stads- och landsområden kunna olika fordon komma ifråga och bör detta vara organiserat på förhand. Order om vilka bilar, som skola utrycka, kan lämpligen meddelas i spruthuset medelst optiska signaler (olikfärgade lampor, lampor över de utryckande fordonen, ljusträbalar eller dylikt).

Före utryckningen behöver icke den enskilde mannens klädsel vara fullt klar. Endast chauffören bör, åtminstone vintertid, givas tid till påklädning och erforderlig knäppning av ytterplaggen, så att han även vid lång körning ej tager skada. Då chauffören dessutom har bilens startande och kortaste körvägen att tänka på, bör denne i första hand beredas hjälp. Övriga ordna sin utrustning under färden, men alla böra vara korrekt klädda vid framkomsten.

Utryckningen till eldstället bör ske längs fördelaktigaste, d. v. s. kortaste och mest lättkörda väg, i den mån detta låter sig förena. I annat fall hellre en obetydlig omväg på god väg än tvärt om, när transporten sker med bilar. Plan över utryckningsvägar till olika stadsdelar och platser bör på förhand vara uppgjord. Ofta äro olika vägar lämpliga under olika tider på dygnet eller olika årstider. Det är av vikt, att chauffören genom anslag i spruthuset hålles ständigt underrättad om gatuavstängningar.

Enligt Motofordonsförordningen och Vägtrafikstadgan hava vissa undantagsförmåner tillerkänts bl. a. brand- och ambulansfordon, "som användas vid eldfara för brandväsendets räkning eller av brandkåren för beredande av hjälp

vid olycksfall" eller annat nödläge, alltså i huvudsak vid färd till olycksställe. Huruvida de även gälla vid hemfärd, framgår icke klart, men synes icke vara fallet och torde ej heller få anses som behöfligt.

Sålunda är obegränsad hastighet även inom tätbebyggt samhälle medgiven, även om vid ovannämnda fall *tillfälliga* fordon, för vilka eljest inskränkningar äro föreskrivna, användas, varjämte andra vägfärande, då så ske kan, skola i god tid lämna fri plats. Detta innebär, att brandkårens fordon ha förkörsrätt, men icke att de med risk för olycksfall ha rätt att tilltvinga sig sådan. Under alla omständigheter skall nämligen erforderlig försiktighet iakttagas. Även enskilda eller för biltrafik eljest ej upplättna vägar få användas.

Då dessa avvikelser från i allmänhet gällande trafikregler givetvis innebära en viss fara, ha också säkerhetsåtgärder föreskrivits. Sålunda skola fordonen "under mörker framtill föra minst en lykta, visande kraftigt rött sken" samt vara utrustade med särskilda kraftigt ljudande signaler. Vid ökad körhastighet, särskilt inom samhällen, *skola* dessa signaler användas, och det måste anses ansvarslost, att ej använda dem vid alla de tillfällen, då möte med andra vägfärande kan inträffa, eller då fordonen önska begagna sig av sin förkörsrätt. — För tillfälliga fordon bör sålunda särskilda signalapparater i form av brandlurar, visselpipor eller dylikt ävensom röd lykta finnas. — Såväl hastighet som signaler böra emellertid användas med förstånd. Ljudsignalerna kunna ofta tattetid, åtminstone till viss del, ersättas av optiska sådana med strålkastarna, för att ej onödigtvis störa innevärnarna.

Under utryckningsfart böra bilar hålla större avstånd sinsemellan än under normal körning. Det är

icke heller nödvändigt, att alla vagnarna hålla samma hastighet. Eldsläckningsledaren, som åker på första fordonet, behöver i regel några ögonblick för orientering på eldstället, innan han kan anvisa övriga fordon lämpliga uppställningsplatser eller giva deras besättningsorder. Någon minuts mellanrum mellan första och de övriga bilarna, vilka senare ofta äro tyngre än befälsbilarna och därför böra färdas varligare, är alltså snarare fördelaktigt än tvärtom, ett förhållande, som i iveren lätt förbises. Vid längre utryckningar å landsväg, böra fordonen dock hålla samband för att följa rätta vägar och eventuellt kunna bistå varandra i händelse av olycka.

Vid kasererad brandkår är det lämpligt, att manskapet för varje dag indelas till viss tjänst. Sålunda bör chaufför till varje fordon, ordonnans till eldsläckningsledaren m. m. alltid vara kommenderad. Övrigt manskap kan indelas i nummerade grupper och tilldelas bestämd fordon eller bestämd plats å dylikt. Man kan även en gång för alla bestämma, att de, som vid utryckning besätta vissa platser å fordon, tillhöra grupp med visst nummer.

Skulle så ej på förhand vara gjort vid kasererad kår, eller vid ej kasererad, där detta i regel är utförbart, enär man ej vet, vilka som komma först, så bör en dylik indelning i grupper ske under färden. Chaufför å bilmotorspruta (eller bil med bogserad spruta) och å maskinstege bör icke ingå i gruppindelning, då han i regel behöver kvarstanna vid sitt fordon för att köra pumpen eller följa motorspruta eller stege och sköta dessa.

En dylik indelning i nummerade grupper underlättar i hög grad ordergivningen på eldstället. Huru många man, som böra ingå i varje grupp, blir beroende på man-

skapstillgången, redskapens beskaffenhet m. m. Man bör i regel ej ha större grupper, än som oundgängligen erfordras för att utföra de vanligaste manövrerna eller för att betjäna de mest använda redskapen. För svenska förhållanden ha grupper om tre man, befälhavaren (förman) inräknad, visat sig ändamålsenliga.

Å eldstället böra bilarna från början uppställas på lämpligt sätt med hänsyn dels till deras blivande disposition, dels och därtill, att de ej komma i vägen för varandra eller onödigtvis hindra trafiken. Sålunda bör en redskapsbil ej placeras långt från eldstället eller så, att den hindrar en steges framförande till lämplig avbröstningsplats.

Allt eftersom fordonen anlända, anmäla sig fordonsbefälhavarna för släckningsledaren för att av denne erhålla order.

B. ORIENTERING, ORDER OCH PERSONALENS INSÄTTANDE.

1. Orientering.

Stundom kan ledaren omedelbart giva en förberedande eller slutgiltig order till en eller annan grupp, t. ex. om sprutans uppställningsplats och angöring, slanglednings utläggande till eldställets närhet o. s. v. Men vanligen erfordras en orientering innan åtminstone huvudstyrkan insättes. Orienteringen avser att giva ledaren upplysning om eldens omfattning och det brinnande objektets beskaffenhet, huruvida människor eller djur äro i fara, risk för spridning, särskilt eldfarliga eller värdefulla risker i grannskapet, lämpliga räddnings- och angreppsvägar samt lämpliga vattentillgångar. Orienteringen skall bedrivas med planmässighet och snabbhet och måste i regel ske successivt. Den får icke riskera

släckningsmöjligheterna genom avsevärt fördröjande av släckningsarbetets igångsättande. Ofta kan det som första orientering räcka med att förflytta sig omkring den brinnande byggnaden, kasta en blick in på gårdar eller dylikt. Orienteringen behöver icke utföras i alla detaljer av ledaren själv, utan den skicklige befälhavaren skall förstå, att även härvidlag fördela arbetet på lämpliga underlydande. Sålunda kan vattentag och lämplig uppställningsplats för sprutor rekognosceras av chauffören å sprutbilen, en angreppsväg av en underbefälhavare eller ordonnansen o. s. v.

2. Order.

Alltefter som ledaren fått nödig inblick i läget, gör han upp en plan för arbetets bedrivande — han fattar beslut, vilket tager sig uttryck i order till personalen. Detta, att snabbt kunna fatta ett klokt beslut och att på ett klart sätt kunna meddela det genom order till sin personal torde vara den största och svåraste uppgiften en släckningsledare har sig ålagd. Även den skickligaste måste räkna med felbedömningar, då han icke har tid till långa funderingar, och även de noggrannaste beräkningar kunna f. ö. slå slint, när han har med en levande motståndare att göra, vilkens krafter kunna ökas fortare än hans egna och kunna inriktas åt olika håll. Det gäller därför att vara beredd på överraskningar och att i nödfall kunna möta dem med omgrupperingar. Önskvärt är, att

insättandet av krafterna sker på sådant sätt, att de smidigt medgiva nödvändiga förändringar. Detta underlättas bl. a. genom att ej splittra förbanden. Då emellertid kontraorder och omgrupperingar alltid sätta personalen på svåra prov, bör man om möjligt hellre sätta in nytt folk än flytta redan "i elden" varande från en uppgift till en annan. En viss försiktighet med dispositionen av personalen bör därför i början iakttagas.

Ordergivning är en lika viktig som svår detalj. Varje ledare och underbefälhavare bör genom aktgivande på sig själv söka utbilda sig till en god ordergivare.

För att få ett arbete utfört giver befälhavaren order i form av kommandoord, tillsägelser, tecken eller signaler. Vid mindre viktiga uppdrag och där fordran på snabbhet ej är av större vikt, användes lämpligen tillsägelser. Tecken och signaler få endast med allra största urskillning komma till användning. För att ej åstadkomma förvirring böra endast ett fåtal vara fastställda, och för användning av tillfälliga dylika bör instruktion omedelbart innan ha givits om deras betydelse. Tecken, som lämpligen kunna fastställas äro "klart" (armen sträcker rätt åt sidan) och "stopp" (armen sträcker rätt upp). Signalgivaren skall stå vänd rakt mot mottagaren, armen sträckt i absolut rätt riktning och med handflatan mot denne, med andra ord fullt tydliga tecken skola givas.

(Forts.)

Bilaga.

Blankett till Brandcheferna för årsrapporten.

Med detta nummer av Brandkärstidskrift följer som bilaga en blankett för ifyllande av årsrapport. Hrr Brandchefer uppmanas att omgående och senast den 15 april insända dessa till Brandkonsulenterna i resp. länsförbund.

BRANDSKYDD — LUFTSKYDD

GASMASKER, rökskyddsmasker, koloxidmasker för brandkärer, luftskyddet och industrien. Tillverkade i vår fabrik i Brastad. Godkända av myndigheterna.

SYRGASANDNINGSAPPARATER av Auers välkända fabrikat. Med återtagssignal. Behandlingsapparater för rök- och gasförgiftade. Koloxidindikatorer etc.

SKYDDSKLÄDER samt handskar och stövlar av asbest. Sjukbårar, förbandslådor etc.

SKYDDSRUMSTILLBEHÖR såsom övertrycksventiler, dörrar och luckor, dricks- vattenbehållare, självlysande Clarophanfärg etc.

Begär katalog från

BIRGER CARLSSON & Co. A-B

MALMSKILLNADSGATAN 33

STOCKHOLM

TEL. 23 26 55 (VAXEL)

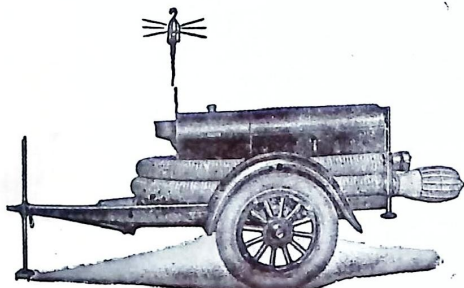
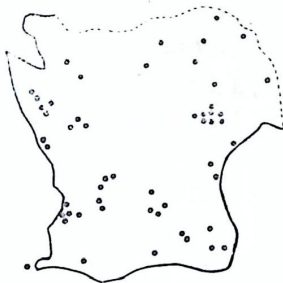
Ett femtiotal

sålda i Skåne

RC 6 — 1300 l. | min.

RC 7 — 1700 l. | min.

Frontdrivna Pumpar.

**WILH. RUBERG
LÅNGBRO**

Telefon Kristianstad 174 - 178

MEDDELANDEN.

Meddelande från Statens Brandskola.

Statens Brandskola anordnar för den sista juni innevarande år kurser för brandbefäl kat. III i Växjö, Borås, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Östersund och Umeå.

Då det, beroende på eventuella elevers hemort, i vissa fall kan vara mindre kostsamt och i övrigt ändamålsenligare att besöka kurs i grannlän, böra brandkonsulenterna bidra till att i detta hänseende samarbete mellan brandkårsförbunden anordnas.

De ovan angivna städernas brandchefer, vilka fungera som kursledare på resp. orter, hava meddelats härom. Bl. a. på grund

av inkallelse till militärtjänst och brandutbildning av värnpliktiga civilarbetare har det mött svårigheter att redan nu definitivt bestämma tiderna för de olika kurserna. Lämpligt är därför, att brandkonsulenten, där anledning föreligger, korresponderar antingen med kursledaren eller brandkonsulenten i det län, där kurs avhålls för att undersöka, om önskad plats kan beredas, varefter överenskommelse träffas direkt utan förmedling av brandskolans expedition.

Frågan är givetvis särskilt aktuell i det fall, då ev. elev är bosatt nära den ort, där kurs hålles.

Meddelande angående användningen av s. k. Kemiska Pulversläckningsapparater.

Svenska Brandtarifföreningen har i sin förteckning över godkända kemiska eldsläckningsapparater gjort den ändringen, att s. k. pulversläckare fr. o. m. den 1 januari 1944 icke längre äro godkända för lokal, där eld kan befaras uppstå i eldfarlig olja, karbid och dylikt, och högsjänd elektrisk ström ej finnes t. ex. garage).

Vid inköp eller försäljning av pulversläckare bör denna inskränkning beaktas. Köparen kan i annat fall riskera, att han vid ovannämnda tidpunkt — alltså den 1 januari 1944 — nödgas utbyta den redan inköpta apparaten,

Orsaken till denna inskränkning av användningsområdet för pulversläckare är enligt uppgift, att dessa apparater, som voro de första och på sin tid de enda, som över-

huvudtaget kunnat ifrågakomma för släckning av brinnande bensin och karbid, vid de s. k. bensinproven vid Statens Provvningsanstalt antingen icke alls eller endast med största svårighet kunnat släcka den brinnande bensinen. Sedermera ha emellertid ett flertal skumapparater godkänts, vilka visat sig överlägsna pulverapparaterna i släckningseffekt. Även kolsyresnöapparater äro i vissa avseenden bättre än pulversläckarna.

En jämförelse mellan släckningsresultat vid användande av kolsyresnö-, skum- och pulverapparater gör det sannolikt, att om ett antal skum eller kolsyresnöapparater varit utprovade, då de första pulverapparaterna tillkommo, dessa icke alls eller endast de största av dem skulle blivit godkända. Risken vid

användande av pulversläckare för släckning av brinnande vätska är bl. a. pulverstrålens benägenhet att, om den icke lyckas släcka ögonblickligen, i stället bidrager till brandens spridning genom att den brinnande vätskan av strålen föres från eldhärden till utanför densamma befintliga föremål. Av motsvarande skäl äro pulversläckare ej heller lämpliga för släckning av brand i fibrösa ämnen, såsom brännbart avfall, spån, damm o. dyl.

Enär man alltså i och med tillkomsten av bättre apparattyper kan nå ett tillfredsställande släckningsresultat, har man ansett, att

pulversläckarna endast böra användas för brandobjekt, för vilka de verkligen visat sig ändamålsenliga, nämligen dels

för lokal, där högspänd elektrisk ström finnes, såsom elektriska kraft- och transformatorstationer, dels

för sådana motorfordon och motorbåtar, som drivas med flytande bränsle eller karbid.

För lokaler, där eld kan beräknas uppstå i *eldfarlig olja, karbid och dylikt*, och där högspänd elektrisk ström ej finnes böra godkända apparater med skum eller kolsyresnö som släckningsmedel användas.

NOTISER.

Landskrona stads brandväsende 1941.

Antalet utryckningar har under året uppgått till 54 och fördelar sig sålunda för: eldsvåda eller tillbud 29 ggr, trängrök 3, soteld 11, fall av nödläge 10, falskt alarm 1 gång.

Alarmering har skett genom brandtelegraf 3 ggr, telefon 46 och bud 5 gånger.

Av eldsvådorna hava 10 varit av den beskaffenhet att 1 ledning från brandpost kommit till användning, vid 2 eldsvådor ha 2 ledningar från brandpost använts och vid 1 eldsvåda 3 ledningar från brandpost och 1 ledning från motorspruta kommit till användning, vid 4 eldsvådor ha 1 ledning från motorspruta använts, slutligen ha 11 eldsvådor släckts med mindre handeldsläckningsredskap.

Den vid eldsvåda använda slanglängden utgör 1,825 m.

Vid utryckningarna utgjorde den tillryggalagda vägsträckan 176 km.

Revisionsbesiktning av brandtelegraf- och ringledningsnätet jämte tillhörande instrumentering har un-

der årets utförts av montör från Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, Stockholm. Revisionen föranledde ingen anmärkning.

Nytt brandskåp har under året uppsatts vid Weibullsholm.

Brandskåpens antal utgjorde vid årets slut 35 st., därav 6 st. privata.

Brandtelegrafnätets längd utgör c:a 17,000 m. och ringledningsnätet 22,000 m. eller tillsammans 39,000 meter.

Brandskåpen provas alternerande, så att varje brandskåp blir provat minst var 14:e dag.

Automatisk brandalarmanläggning med anslutning till brandtelegrafnätet finnes å Sockerbolagets lädfabrik.

Ringklockor och larmljus provas dagligen kl. 12, larmljuset dessutom varje afton kl. 9. Reservkårens klockor och polistelefonen provas varje onsdag och lördag kl. 12.

Brandtelegrafen utgöres av L. M. Ericssons vilströmssystem med automatisk kontroll av samtliga linjer. Brandtelegrafcentralen är

förbunden med alarm- och laddningsaggregat, varest manuell larmsignal kan utföras med endast ett handgrepp. Varje brandskåp är försett med telefon. Genom överkoppling å brandstationen kan samtal utväxlas även med polisstationen. Samtliga brand- och polismän ha nycklar till brandskåpen.

Antalet brandposter har ökats med 2 st. och utgjorde vid årets slut 257 st. Utöver allmänna brandposter finnas ett 50-tal privata inom fabriker o. dyl.

Luftskyddet har i likhet med föregående år ytterligare stärkts särskilt genom övningar och utbildning. Under tiden 16/4—25/4 hade under Industribyråns luftskyddsavdelning i Stockholm anordnats kurs för ett 700-tal personer verksamma inom härvarande industrier. Vidare har ett 300-tal elever från Högre allm. läroverket och Komm. mellanskolan erhållit vardera 4 timmars undervisning i elementärt brandskydd. Ny brandstation i Borstahuset har under året färdigställts.

Den 25 och 26 oktober försiggick en större luftskyddsövning med samtliga tjänstegrenar i funktion. Samtliga 5 brandstationer voro besatta med folk och materiel enligt upprättad och godkänd luftskyddsplan. Ett 25-tal uttryckningar företogs till olika delar inom staden för övningsändamål.

Nässjö brandkår 1941.

Uttryckningarna under året hava uppgått till 66 st. och fördela sig enligt följande: för eldsvåda eller tillbud därtill (därav på landsbygden 5 ggr) 31 gånger, för soteld 14 ggr, trångrök 5, kontakt 9, läns-pumpning eller annan orsak 7 ggr.

Släckning har utförts med: Slangledningar från bilarnas pumpar 5 gånger och från brandpost 8 gånger, i övriga fall med assurerspruta eller kemisk eldsläckningsapparat.

Tillryggalagda väglängden vid uttryckningar utgjorde 103 km.

Den använda slanglängden utgjorde sammanlagt 3,225 m.

Antalet brandposter var vid årets slut 201, varav 4 nya tillkommit under året.

Brandtelegraf- och larmledningar utgjorde vid årets slut c:a 19,000 meter.

Brandskåpens antal är 30. Antalet larmklockor uppgå till 40 och 5 lokaltelefoner finnas.

Provning av ringledningar har skett varje dag kl. 12 m.

Provning av brandskåpen har skett en gång i veckan.

Under året har automatisk brandalarm av L. M. Ericssons system inmonterats å Nässjö Stolfabrik samt inkopplats i stadens brandtelegrafnät.

Knappar-, Möss- & Medlems- märken

för Svenska Brandkårernas Riksförbund

C. C. Sporrong & C:o

Kungsgatan 17, Stockholm 7 Tel. Namnanrop »SPORRONG & C:o»

